

II. STUDII, ARTICOLE, OPINII

ANALIZA TEORETICO-PRACTICĂ A CAZURILOR DE RESPINGERE ALE ACORDULUI DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI

Asist. univ. dr., av. Ioana PĂCURARIU

Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Baroul Sibiu

Abstract: *The article presents opinions expressed in doctrine, cases from judicial practice, as well as personal opinions regarding some of the issues raised by cases of rejection of the plea agreement.*

The paper begins with a general presentation of the plea agreement. At the same time, the cases that determine the solution of rejection of the plea agreement are presented.

At the end of the paper, proposals are formulated de lege ferenda in relation to situations that concern: wrong legal classification given to the act, the agreed solution is much too severe in relation to the gravity of the offense and the person of the offender, as well as the incidence or occurrence of a case of obstruction of the initiation or exercise of criminal action.

Keywords: *rejection of the plea agreement; wrong legal classification; solution that is too severe in relation to the seriousness of the crime and the person of the offender; incidence of a case of obstruction of the initiation or exercise of criminal action; withdrawal of validly expressed consent.*

1. Aspecte generale

Acordul de recunoaștere a vinovăției este o procedură penală specială, reglementată de art. 478-488 C. proc. pen. În prezent, acordul de recunoaștere a vinovăției se regăsește, în forme similare, în legislația mai multor țări europene cum ar fi: Germania, Franța, Belgia și Grecia.

Actualul Cod de procedură penală a preluat elemente din sistemul de drept procesual francez și german și le-a adaptat la sistemul judiciar românesc.

Această procedură penală a fost adoptată pentru a garanta principiul celerității procesului penal și pentru a scuti părțile și mai ales statul, de la tot felul de cheltuieli inutile¹.

¹ A se vedea *Expunerea de motive a Noului Cod de procedură penală 2010*, p. 36.

Acordul apare ca o convenție care se încheie în formă scrisă între procuror și inculpat, în cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale. Acest acord poate fi inițiat de ambii participanți la procesul penal, atât de către procuror, cât și de către inculpat. Efectele acordului sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior. Tot procurorul ierarhic superior este cel care stabilește limitele încheierii acordului prin aviz scris și prealabil.

Dacă acțiunea penală s-a pus în mișcare față de mai mulți inculpați, se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției distinct cu fiecare dintre aceștia, fără a fi adusă atingere prezumției de nevinovăție a inculpaților cu care nu s-a încheiat acordul.

În legătură cu conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției, acesta trebuie să cuprindă:

- a) data și locul încheierii;
- b) numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie;
- c) date privitoare la persoana inculpatului, prevăzute la art. 107 alin. (1)

C. proc. pen.;

- d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului;
- e) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
- f) probele și mijloacele de probă;
- g) declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală;

h) felul și quantumul pedepsei ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat;

i) semnătura procurorului, inculpatului, avocatului și, după caz, a reprezentantului legal.

În cazul neîncheierii acordului de recunoaștere a vinovăției sau al respingerii acestuia prin hotărâre judecătorească definitivă, declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției nu poate fi folosită pentru soluționarea cauzei în lipsa acordului expres al acestuia, exprimat în scris în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu. În lipsa acestui acord, actul care consemnează declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se înlătură din dosarul cauzei.

Pentru ca acordul de recunoaștere a vinovăției să fie încheiat valabil trebuie să fie îndeplinite o serie de condiții:

1. să fi fost pusă în mișcare acțiunea penală față de suspect;
2. acordul se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani;
3. acordul se încheie atunci când din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului.

4. asistența juridică a inculpatului trebuie să fie garantată la încheierea acordului.

Inculpații minori pot încheia acorduri de recunoaștere a vinovăției, cu încuviințarea reprezentantului lor legal, potrivit art. 478 alin. (6) C. proc. pen.

Pentru încheierea valabilă a unui acord de recunoaștere a vinovăției, nu este necesar acordul persoanei vătămate sau al părții civile ori al părții responsabile civilmente. Totodată, procurorul nu are obligația de a-i informa pe acești subiecți procesuali cu privire la demararea procedurii necesare pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției².

Obiectul acordului îl constituie recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia.

În situația în care se încheie un acord cu inculpatul, procurorul nu mai întocmește rechizitoriu cu privire la inculpații cu care a încheiat acordul.

După încheierea acordului, procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul, însoțit de dosarul de urmărire penală.

Ca și judecata în cazul recunoașterii vinovăției, judecata pe baza acordului de recunoaștere a vinovăției este o formă abreviată a judecării pentru anumite infracțiuni, de natură a responsabiliza părțile din proces și a degreva instanțele de judecată³.

Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și cu reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii.

Pentru inculpații minori se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.

În situația în care se încheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpați, iar pentru celelalte fapte sau inculpați se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanței se face separat. Procurorul înaintează instanței numai actele de urmărire penală care se referă la faptele și persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.

Dacă inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente au încheiat o tranzacție sau un acord de mediere cu privire la pretențiile civile, potrivit legii, procurorul înaintează instanței acordul de recunoaștere a vinovăției însoțit de unul dintre aceste acte.

În situația în care acordului de recunoaștere a vinovăției îi lipsesc vreuna dintre mențiunile obligatorii sau dacă nu au fost respectate condițiile prevăzute de art. 482

² M. Udroui, *Fișe de procedură penală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 466.

³ A se vedea *Expunerea de motive a Noului Cod de procedură penală 2010*, p. 36.

și 483 C. proc. pen., instanța dispune acoperirea omisiunilor în cel mult cinci zile și sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis acordul.

Procedura camerei preliminare nu se mai parcurge dacă instanța este sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

Instanța se pronunță asupra acordului prin sentință, în urma unei proceduri necontradictorii, în ședință publică, după ascultarea procurorului, inculpatului și avocatului acestuia, precum și a părții civile, dacă este prezentă, adoptând una dintre următoarele soluții:

1. Admite acordul și dispune una dintre soluțiile prevăzute de art. 396 alin. (2)-(4) C. proc. pen., (respectiv: condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei). Instanța prin sentință, nu poate crea pentru inculpat o situație mai grea decât cea asupra căreia s-a ajuns la un acord. Instanța poate admite acordul numai cu privire la unii dintre inculpați.

2. Respinge acordul și trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 480-482 C. proc. pen. cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul sau dacă apreciază că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului. Instanța se pronunță din oficiu și cu privire la starea de arest a inculpaților.

Cu privire la soluționarea acțiunii civile în această procedură specială, se pot distinge două situații. În prima situație instanța admite acordul și între părți s-a încheiat o tranzacție sau un acord de mediere cu privire la acțiunea civilă. Instanța va lua act de aceasta prin sentință.

A doua situație vizează cazul în care instanța admite acordul, iar între părți nu s-a încheiat un act sau o tranzacție cu privire la acțiunea civilă. Astfel, instanța va lăsa nesoluționată acțiunea civilă, urmând ca partea civilă să se adreseze instanței civile cu o acțiune în răspundere civilă delictuală. În această situație, hotărârea prin care s-a admis acordul nu are autoritate de lucru judecat asupra întinderii prejudiciului în fața instanței civile.

Instanța poate admite acordul de recunoaștere a vinovăției numai cu privire la unii dintre inculpați, iar în cazul în care respinge acordul de recunoaștere a vinovăției, instanța se pronunță cu privire la starea de arest a inculpaților.

Împotriva sentinței prin care acordul de recunoaștere a vinovăției a fost admis, se poate declara apel numai în legătură cu felul, cuantumul și forma de executare a pedepsei. În calea de atac nu se poate critica soluția pronunțată pe latura civilă⁴.

⁴ M. Udriou, *op. cit.*, p. 471.

2. Cazurile de respingere ale acordului de recunoaștere a vinovăției.

Soluția de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției constituie cea de-a doua soluție care poate fi pronunțată de instanța de judecată, potrivit art. 485 alin. (1) lit. b) C. proc. pen.

Respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției produce un efect juridic subsecvent, legat indisolubil de soluția pronunțată de instanță, și anume restituirea cauzei la parchet în vederea continuării urmăririi penale. Deși are caracter obligatoriu în virtutea legii, instanța trebuie să dispună în mod expres trimiterea dosarului la procuror pentru motivele invocate în hotărâre. Ea se datorează însă nu atât soluției în sine de infirmare a acordului, cât mai ales faptului că instanța nu dispune de o putere de reformare a soluției, neputându-se substitui titularilor acordului⁵.

Instanța de judecată va dispune soluția respingerii acordului și a trimiterii dosarului procurorului în vederea continuării urmăririi penale, în următoarele cazuri prevăzute în mod limitativ:

2.1. Nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 480-482 C. proc. pen. cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției

Nerespectarea condițiilor de fond și de formă privind încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției de la art. 480-482 C. proc. pen. trebuie să vizeze toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului. De exemplu, se va dispune soluția de respingere în baza acestui temei dacă inculpatul nu a fost asistat de apărător ales sau numit din oficiu pe parcursul procedurii încheierii acordului sau dacă instanța de judecată apreciază că materialul probator pus la dispoziție nu se ridică la standardul probei dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Totodată, nelegalitatea soluției cu privire la care s-a încheiat acordul se încadrează în acest caz de respingere și ea vizează stabilirea pedepsei și aplicarea tratamentului sancționator corespunzător și greșita încadrare juridică, deoarece instanța este îndrituită să verifice, pe lângă realitatea faptelor și încadrările juridice ale acestora⁶.

În cadrul acestei proceduri speciale, în ceea ce privește încadrarea juridică dată faptei, aceasta nu poate fi negociată cu procurorul de caz, inculpatul fiind obligat să recunoască în totalitate săvârșirea infracțiunii pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală, aplicându-se principiul legalității. Prin urmare, în cadrul acestei proceduri, în timpul negocierii nu este posibil a se solicita schimbarea încadrării juridice date faptei.

⁵ G. Mateuț, *Procedură penală. Partea specială*, Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 897.

⁶ G. Mateuț, *op. cit.*, p. 898.

În schimb, în cazul judecății abbreviate de recunoaștere a vinovăției, după parcurgerea fazei de camera preliminară, la primul termen de judecată, inculpatul în cazul în care este de acord să fie judecat de această manieră, este obligat să recunoască fapta astfel cum a fost reținută în starea de fapt a rechizitoriului, însă are posibilitatea, fără a i se respinge cererea de a fi judecat după procedura abreviată, să nu fie de acord cu încadrarea juridică data faptei, reținută la secțiunea în drept a rechizitoriului și să ceară instanței de judecată schimbarea încadrării juridice a faptei reținute, potrivit dispozițiilor art. 377 alin. (4) și (5) C. proc.pen.

Potrivit doctrinei, referitor la posibilitatea de schimbare a încadrării juridice, în cadrul judecății unui acord de recunoaștere a vinovăției, aceasta nu este posibilă motivat de faptul că, în caz de admitere a cererii de schimbare, aceasta ar însemna încheierea unui nou acord de recunoaștere cu noua încadrare juridică⁷.

Cu toate acestea, sub aspectul corectitudinii încadrării juridice, este oferită o garanție de dispozițiile art. 478 alin. 4 C. proc.pen., care reglementează că acest acord este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de procurorul ierarhic superior, acesta fiind cel care trasează limitele încheierii acordului și ulterior avizează efectele sale, în baza principiului controlului ierarhic superior. În concret, procurorul ierarhic superior verifică legalitatea încheierii acordului, dacă sunt îndeplinite condițiile legale prevăzute de lege, iar prin această analiză verifică și încadrarea juridică dată faptei pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

Totodată, mențiunea încadrării juridice a faptei se regăsește la lit. e din cadrul dispozițiilor art. 482 alin. (1) C. proc. pen, intitulat „Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției”, care indică în concret ce mențiuni trebuie să conțină acordul.

Într-o cauză, instanța a respins acordului de recunoaștere a vinovăției pe motiv că starea de fapt este incompletă, iar încadrarea juridică dată faptei este greșită și a trimis dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale⁸.

Inculpatul (minor la data săvârșirii faptelor), a fost cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de: furt calificat în scop de folosință, faptă prevăzută și pedepsită de art. 230, alin. (1) C. pen. rap. la art. 228, alin. (1), art. 229, alin. (1) lit. b) și d) C. pen., furt calificat, faptă prevăzută și pedepsită de art. 228 alin. (1), art. 229 alin. (1) lit. b) și d) C. pen. (2 acte materiale), furt calificat, faptă prev. de art. 228 alin. (1), 229 alin. (1) lit. b) și d) C. pen., și conducerea unui vehicul fără permis de conducere, faptă prevăzută și pedepsită de art. 335 alin. (1) C. pen., cu aplicarea art. 38 alin. (1) și (2) C. pen. și art. 113 alin. (2) C. pen.

Pentru a pronunța această sentință penală, instanța a constatat că starea de fapt reținută de către procurorul de caz nu este susținută în întregime de probatoriul

⁷ B. Buneci, *Acordul de recunoaștere a vinovăției. Aspecte procesuale ce au rezultat din practica judiciară pentru situații ce nu sunt prevăzute de dispozițiile legale*, Revista Universul Juridic, nr. 12, decembrie 2020, București, pp. 125-126.

⁸ Dec. nr. RJ ded462642/11-ian-2024, Curtea de Apel Targu Mures, sursa www.sintact.ro.

administrat, rezultând necorelări între probele relevate de mijloacele de probă administrate în cauză și starea de fapt reținută de către procuror în cuprinsul actului de sesizare a instanței.

În acest sens, s-a reținut în ceea ce privește starea de fapt din noaptea de 03 august 2021 în jurul orei 04:50, cu intenția de a conduce pe drumurile publice un autoturism, inculpatul a pătruns prin efracție într-un garaj, cu toate acestea, din materialul probator administrat în cauză, nu rezultă faptul că pătrunderea în garajul persoanei vătămate s-ar fi realizat în modalitatea efracției, procurorul de caz neprezentând lămuriri în cuprinsul actului de sesizare a instanței cu privire la opțiunea de a reține în sarcina inculpatului o atare acuzație, contrar probatoriului aflat la dosar, element ce, implicit, conduce la reținerea unei probleme privind însăși corecta stabilire a stării de fapt în prezenta cauză.

Judecătoria a reținut că inculpatul, în ceea ce privește modalitatea de pătrundere în garajul persoanei vătămate, inculpatul a arătat că: „printre ușile garajului, prin partea de sus, am reușit să intru”, iar din procesul verbal de cercetare la fața locului rezultă că: „ușa garajului este prevăzută cu lacăt situat în partea de mijloc. Se constată că lacătul care asigură cele două uși este intact și asigură ușile. Ușa dreaptă față a fost smulsă din balamale”.

Or, toate aceste date au condus instanța la presupunerea că, în realitate, inculpatul a pătruns în garajul persoanei vătămate strecurându-se printre ușile garajului legate cu lanț asigurat cu lacăt și, nicidecum, printr-o eventuală efracție, fapt ce ar conduce la constatarea unei alte neregularități a actului de sesizare constând în greșita încadrare juridică a uneia dintre faptele pentru care s-a încheiat acordul, respectiv fapta de sustragere de către inculpat a trei ceasuri de mână, un ceas de buzunar cu carcasă metalică și lanț metalic și o cheie auto cu telecomandă cu inscripția VW din garajul persoanei vătămate, faptă ce s-a apreciat că întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt calificat, prevăzută de art. 228 alin. (1), 229 alin. (1) lit. b) și lit. d) (prin efracție) C. pen.

În același sens, în ceea ce privește și încadrarea juridică a faptei de pătrundere în garajul persoanei vătămate de unde inculpatul a sustras autoturismul în scop de folosință, respectiv a sustras mai multe bunuri de valoare, ar fi eronată în ciuda practicii statornicite la nivelul instanțelor din circumscripția Curții de Apel Târgu Mureș, procurorul de caz a omis reținerea în cadrul încadrării juridice a celor două infracțiuni de furt a formei agravate constând în săvârșirea faptelor prin violare de domiciliu prev. de art. 229 alin. (2) lit. b) C. pen.

Mai mult, deși atât în cadrul secțiunii în fapt a acordului de recunoaștere a vinovăției, cât și în cadrul secțiunii în drept din cuprinsul acestuia, procurorul de caz a reținut faptul că, după ce a urcat la volanul autoturismului, pentru a putea ieși din garajul închis prin cele două uși asigurate cu un lacăt, inculpatul a pus în mișcare autoturismul, lovind aceste două uși (implicit cu forma de vinovăție a intenției directe), nu a reținut săvârșirea de către inculpat a infracțiunii de distrugere prev. de

art. 253 alin. (1) C. pen., cu toate că, în cadrul plângerii penale, persoana vătămată a reclamat săvârșirea de către inculpat a acestei fapte, iar din actele procesuale emise în cauză (ordonanța de începere a urmăririi penale, de efectuare în continuare a urmăririi penale, de punere în mișcare a acțiunii penale) rezultă că urmărirea penală efectuată în cauză a avut ca obiect și săvârșirea de către inculpat a faptei de distrugere a celor două uși ale garajului aparținând persoanei vătămate, cu omisiunea reținerii sale și în cadrul încadrării juridice astfel stabilite.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel parchetul.

Curtea de apel a respins apelul ca neîntemeiat, considerând că motivele reținute de către instanța de fond în respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției sunt mai mult decât pertinente, achiesând întrutotul la argumentele punctate de prima instanță de judecată în ce privește echivocul stării de fapt prezentat în cuprinsul acordului și pe cale de consecință exactitatea încadrării juridice a faptelor.

Totodată, Curtea a fost de acord cu procurorul de ședință că în lipsa unei motivări la secțiunea în drept a acordului în ceea ce privește forma continuată a infracțiunii de furt calificat din noaptea de 2 spre 3 august 2021 și 3 spre 4 august 2021 mai degrabă starea de fapt ar impune reținerea acestei forme de infracțiune, decât concursul.

Rămân valabile și coerente explicațiile primei instanțe cu privire la toate motivele de respingere a acordului, în ceea ce privește reținerea violării de domiciliu cu privire la anexa gospodărească a garajului, efracția cu privire la ușile garajului și pătrunderea în interiorul garajului de către inculpat, iar în lipsa unei alte soluții cu privire la infracțiunea de distrugere care pare că nu a fost antamată deloc de către poliție rămâne în sarcina organului de urmărire penală de a stabili existența acesteia și vinovăția inculpatului.

2.2. Dacă apreciază că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului

Acest caz de respingere a acordului reprezintă o reminescentă a funcției de judecată a instanței din cadrul procesului penal comun, care îi conferă competența exclusivă de individualizare a sancțiunii. În acest fel, în virtutea textului legal, dacă procurorul propune o pedeapsă acceptată de inculpat, judecătorul este liber să o aprobe sau nu. El nu va putea însă să o și modifice, deoarece nu există posibilitatea de a emite o contrapropunere, aducând la nevoie, rectificări înțelegerii asupra pedepsei⁹.

Este de remarcat că legea procesual penală nu reglementează și situația inversă, respectiv cea în care instanța are posibilitatea să respingă acordul dacă apreciază că soluția convenită este mult prea severă sau nejustificat de aspră în raport cu

⁹ G. Mateuț, *op. cit.*, p. 898.

gravitatea infracțiunii și persoana infractorului. Judecătorul fiind obligat să admită acordul, chiar dacă observă aceste nereguli.

În ceea ce privește soluția de respingere a acordului pe motiv că soluția este „nejustificat de blândă” se reține că această dispoziție atenuează caracterul convențional al acordului prin instituirea unui rol mai mare al judecătorului în procesul de individualizare al pedepsei, ca parte importantă a funcției de judecată pe care o îndeplinește. Nu există criterii de identificare a unei soluții „nejustificat de blânde”, însă aceasta trebuie să fie proporționat de blândă în raport de soluțiile adoptate de instanță în cazuri similare, pentru a putea fi respins acordul pe acest motiv¹⁰.

Într-o cauză, instanța a respins acordul de recunoaștere a vinovăției pe motiv că pedeapsa și forma de individualizare a pedepsei sunt nejustificat de blânde¹¹.

Inculpatul a fost cercetat cu privire la săvârșirea infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau altor substanțe, prevăzută de art. 336 alin. (1) Cod penal.

S-a reținut în cuprinsul acordului că la data de 02.09.2023, inculpatul a condus autovehiculul pe șosea, aflându-se sub influența băuturilor alcoolice, astfel cum a reieșit la testarea acestuia cu aparatul etilotest Dragger, care a indicat valoarea de 0,46 mg/l alcool pur în aerul expirat, motiv pentru care a fost transportat la spital, unde i s-au prelevat două probe biologice de sânge.

Conform buletinului de analiză toxicologică, emis de S.J.M.L. Constanța, inculpatul a avut la prima probă biologică recoltată la ora 17:55 o îmbibație alcoolică de 1,30 mg/l alcool pur în sânge, iar la a doua probă biologică recoltată la ora 18:55 o alcoolemie de 1,08 mg/l alcool pur în sânge.

În cauză, inculpatul a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției, prin care s-a stabilit pedeapsa 1 an închisoare, cu aplicarea art. 83 C. pen., ca formă de individualizare a pedepsei - amânarea aplicării pedepsei pe perioada unui termen de încercare de 2 ani.

Instanța a constatat că având în vedere situația cazuistică la nivel national, precum și practica Judecătoriei Mangalia și a Curții de Apel Constanța, atât pedeapsa stabilită, cât și forma de individualizare a acesteia sunt nejustificat de blânde.

Având în vedere că scopul sancțiunilor de drept penal, este atât punitiv cât și preventiv, instanța consideră că aplicarea unei sancțiuni blânde, precum și lipsa antecedentelor penale (stabilirea unei pedepse cu amânarea aplicării acesteia nefiind un antecedent penal, condamnarea cu amânarea aplicării pedepsei nefiind o soluție veritabilă de condamnare) din fișa de cazier a inculpatului, nu ar face decât să încurajeze săvârșirea de noi fapte antisociale din partea acestuia.

Mai mult, sunt sute/mii de cazuri cu pierderi de vieți omenești la nivel national, din cauza consumului de alcool și/sau stupefiante.

¹⁰ Sent. nr. RJ 595de9e97/11-apr-2024, Judec. Răducaneni, sursa www.sintact.ro.

¹¹ Sent. nr. RJ 396deg623/14-feb-2024, Judec. Mangalia, sursa www.sintact.ro.

Într-o altă cauză, instanța a respins acordului de recunoaștere a vinovăției pe motiv că pedeapsa și forma de individualizare a pedepsei sunt nejustificat de blânde¹².

Inculpatul a fost cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, prevăzut de art. 336 alin. (1) din Codul penal.

S-a reținut că, în fapt, în data de 19.01.2023, în jurul orei 17:00, inculpatul a condus autoturismul marca Opel, în localitatea Prisăceaua, iar în urma testării cu aparatul alcooltest Drager, a rezultat o concentrație alcoolică de 1,38 mg/l alcool pur în aerul expirat.

În cuprinsul dosarul de urmărire penală și reținând că a fost indicat ca mijloc de probă buletinul de analiză toxicologică nr. 49-50 din 02.02.2023, emis de Serviciul de Medicină Legală, din care rezultă că, la data de 19.01.2023, ora 17:50, inculpatul a prezentat o alcoolemie de 3,50 g/l alcool pur în sânge.

Instanța apreciază că pedeapsa stabilită, de 1 an și două luni închisoare, cu suspendarea executării pentru un termen de supraveghere de 3 ani, este inadecvată și nejustificat de blândă în cauza de față, în raport cu pericolul social extrem de ridicat al infracțiunii săvârșite.

Astfel, instanța reține că, la data de 19.01.2023, ora 17:00, inculpatul a condus autoturismul marca Opel pe drumul comunal (DC) 95, în localitatea Prisăceaua, aflându-se sub influența alcoolului, având o alcoolemie de 3,50 g‰ alcool pur în sânge (la ora 17:50), respectiv 3,06 ‰ alcool pur în sânge (la ora 18:50), fiind depistat astfel de către organele de poliție, valorile alcoolemiei fiind unele extrem de ridicate, raportat la valoarea minimă de 0,80 g‰ necesară pentru reținerea faptei ca infracțiunea prevăzută de art. 336 alin. (1) din Codul penal (de peste 4 ori mai ridicate).

Inculpatul a creat astfel un pericol iminent pentru siguranța circulației pe drumurile publice.

Cu toate că inculpatul se află la prima încălcarea legii penale, așa cum rezultă din fișa de cazier judiciar, reintegrarea sa socială se poate realiza numai prin condamnarea la o pedeapsă cu închisoarea într-un quantum mai mare decât cel stabilit prin acord, astfel încât să îl descurajeze să mai comită astfel de fapte.

2.3. Incidența unei caz care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) C. proc. pen.

Legiuitorul actualului Cod de procedură penală a omis să reglementeze printre cazurile care obligă instanța să respingă acordul și situația în care se descoperă incidența sau intervenirea unui caz de împiedicare a punerii în mișcare sau a exercitării acțiunii penale.

¹² Sent. nr. RJ 23dde9326/2024 din 07-mar-2024, Judec. Vanju Mare, sursa www.sintact.ro.

În practica judiciară s-au remarcat situații în care, după ce instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției, s-a constatat incidența sau intervenirea unei cauze de împiedicare a punerii în mișcare sau a exercitării acțiunii penale (de exemplu, a intervenit decesul inculpatului, s-a retras plângerea prealabilă, a intervenit împăcarea în cazul infracțiunilor pentru care aceasta este posibilă ori prescripția răspunderii penale).

Prin urmare s-au conturat în practica judiciară două orientări.

Unele instanțe de judecată, care au constatat incidența sau intervenirea unor astfel de cauze au respins acordul, pe ideea caracterului actual al temeiurilor care pot sta la baza soluției la care s-a ajuns prin acord. Iar prin trimiterea cauzei înapoi la parchet în vederea continuării urmăririi penale, s-a urmărit ca procurorul să dispună o soluție de clasare. Practica judiciară a acestor instanțe se va regăsi în exemplele postate la această secțiune.

În schimb, alte instanțe de judecată, atunci când au constatat că este incident unul dintre cazurile prevăzute de art. 16 alin. (1) C. proc. pen. au dispus direct o soluție de achitare sau de încetare a procesului penal față de inculpat, fără a respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și a trimite cauza înapoi la parchet în vederea continuării urmăririi penale¹³.

Prin urmare, potrivit actualei legislații, în această situație, nu se poate invoca nici la cerere și nici din oficiu incidența unui caz care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) C. proc. pen.

Apreciem că primele instanțe au procedat corect, deoarece acest caz de respingere nereglementat se regăsește în considerentele Deciziei nr. 5/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție asupra unui recurs în interesul legii¹⁴.

Potrivit considerentelor, soluția de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției poate fi pronunțată numai dacă este incidentă vreuna dintre următoarele situații: nerespectarea condițiilor de fond și de formă (cele de la art. 480-482 C. proc. pen.), insuficiența probelor (sub aspectul consistenței acestora pentru stabilirea existenței faptei sau a vinovăției sau al nelegalității administrării unor probe, pe care instanța, deși nu are competența să le excludă, le poate cenzura și hotărî că cele legal administrate nu sunt suficiente pentru existența faptei și a vinovăției), incidența unei cauze de împiedicare a exercitării acțiunii penale (deces al inculpatului, retragerea plângerii prealabile, prescripția), neregularități în desfășurarea urmăririi penale (necompetența organului judiciar în condițiile examenului incidenței dispozițiilor art. 282 C. proc. pen. ce reglementează nulitățile relative).

Într-o cauză, instanța a respins acordului de nerecunoaștere a vinovăției raportat la existența unor probe potrivnice cu privire la existența elementului material al infracțiunii pentru care este cercetat inculpatul¹⁵.

¹³ Hotărârea nr. 630/2014, Jud. Sect. 1 București, disponibilă pe www.lege5.ro, și Sent. nr. 4/2020 a Tribunalului Militar Timișoara, disponibilă la rolii.ro *apud*. B. Buneci, *op. cit.*, p. 128.

¹⁴ Publicată în M. Of., Partea I, nr. 375/19.05.2017.

¹⁵ Dec. nr. RJ g87g73g92/08-feb-2024, C. Ap. Oradea, sursa www.sintact.ro.

Inculpatul a fost cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, faptă prevăzută și pedepsită de art. 336 alin. (2) C. pen.

În fapt s-a reținut că, la data de 15.08.2021, în jurul orelor 22:40, o patrulă de poliție, aflată în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a oprit pentru control auto-turismul condus de către inculpatul care avea un comportament suspicios, fiind incoerent în exprimare și ușor dezorientat, s-a procedat la testarea acestuia cu testele JusChek pentru depistarea din salivă a prezenței în organism a substanțelor psihoactive, însă inculpatul, după mai multe încercări, nu a putut îmbiba collectorul cu salivă.

Inculpatul a fost condus la Spitalul Orășenesc Negrești - Oaș, unde i-au fost recoltate mostre biologice de sânge și de urină în vederea stabilirii prezenței în organism de substanțe psihoactive.

Instanța de fond a constatat că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nelegală, în cauză nefiind îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480 alin. (2) C. proc. pen. cu privire la suficiența datelor cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului.

Reprezentantul Ministerului Public și inculpatul au ajuns la un acord privind stabilirea pedepsei de 1 an închisoare și ca modalitate de executare amânarea aplicării pedepsei pentru un termen de supraveghere de 2 ani, cu impunerea măsurilor de supraveghere obligatorii și, totodată, obligarea inculpatului la prestarea unei munci în folosul comunității pe o perioadă de 50 zile.

Instanța a considerat că nu este îndeplinită și condiția referitoare la susținerea existenței faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și a vinovăției inculpatului prin suficiente date, având în vedere că situația de fapt reținută prin actul de sesizare este susținută de materialul probator care relevă existența unui dubiu cu privire la existența faptei, aspect ce rezultă din contrarietatea rezultatelor analizei mostrelor biologice recoltate, cuprinse în Buletinul de Analiză Toxicologică emis de către Serviciul Medico Legal și Raportul de expertiză toxicologică medico-legală emis de Institutul de Medicină Legală Timișoara.

Astfel, conform Buletinului de analiză toxicologică cu nr. 250 din 17.08.2021, emis de Serviciul Medico Legal Satu suspectul a avut prezent în organism la data recoltării substanța TETRAHIDRICANABNOL (THC) într-o concentrație mai mare de 50ng/ml și de cocaină într-o concentrație mai mare de 150 ng/ml.

În schimb, în raportul de expertiză toxicologică medico-legală emis ulterior de Institutul de Medicină Legală Timișoara s-a concluzionat contrar determinării cuprinse în buletinul de analiză toxicologică nr. 250 din 17.08.2021, respectiv faptul că în momentul recoltării mostrelor biologice suspectul nu se mai afla sub influența substanțelor psihoactive, acestea nefiind depistate în mostra de sânge.

De asemenea, s-a concluzionat faptul că urmare a intervalului redus de timp, de la eveniment (momentul identificării în trafic) la prelevarea probei de sânge (de aproximativ 50 de minute) și a absenței substanțelor psihoactive în mostra de sânge analizată, atât în momentul recoltării (la data de 15.08.2021, orele 23:30), cât și în momentul evenimentului (la data de 15.08.2021, orele 22:40), suspectul nu se mai afla sub influența substanțelor psihoactive. Existența în mostra de sânge și urină a unor metaboliți inactivi nu determină modificări comportamentale la nivel psihologic ori psihic, fiind inactivi la nivelul sistemului nervos central, aceștia doar atestând consumul de substanțe psihoactive la un moment anterior care nu poate fi precizat.

Elementul material al laturii obiective a infracțiunii reglementate de art. 336 alin. (2) din C. pen. se realizează prin acțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană aflată sub influența substanțelor psihoactive, momentul săvârșirii acestei infracțiuni de pericol fiind cel al depistării în trafic a conducătorului vehiculului, și nu de către persoane care au consumat anterior acestui moment astfel de substanțe și care la momentul depistării în trafic nu rezultă că s-ar afla sub influența acestora, ori asupra cărora, urmare a determinărilor efectuate prin analiza toxicologică, se evidențiază un dubiu cu privire la aflarea sub influența acestora ori chiar lipsa influenței acestora, indiferent de faptul recunoașterii consumului de substanțe psihoactive.

Având în vedere că la pronunțarea unei soluții de condamnare, instanța trebuie să-și întemeieze convingerea asupra vinovăției inculpatului pe bază unor probe sigure, certe și întrucât în cauză probele în acuzare nu au un caracter cert, nu sunt decisive ori sunt incomplete, lăsând loc unei nesiguranțe în privința acestui aspect, s-a apreciat că se impune a se da eficiență regulii potrivit căreia „orice îndoială este în favoarea inculpatului” (in dubio pro reo).

În dreptul procesual penal românesc inculpatul nu trebuie să-și dovedească nevinovăția, organelor judiciare revenindu-le obligația administrării probelor în procesul penal (*ejus incubit probatio qui dicit, non qui negat*).

Chiar dacă în fapt s-au administrat probe în sprijinul învinuirii, raportat la existența unor probe potrivnice cu privire la existența elementului material al infracțiunii pentru care este cercetat inculpatul, s-a apreciat că se impune respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției și continuarea cercetărilor penale în vederea lămuririi aspectelor contradictorii cu privire la existența faptei de conducere a unui autovehicul sub influența substanțelor psihoactive.

În cauza de față, s-a apreciat că se remarcă faptul că metaboliți de canabis și de cocaină au fost depistați și nu au fost depistați în mostrele prelevate, în funcție de instituția care a procedat la determinările analizelor de laborator, astfel încât este incert dacă inculpatul la momentul consumării infracțiunii se mai afla sub influența

substanțelor psihoactive, consumul acestora fiind dovedit de celelalte probe administrate în cursul urmăririi penale, aspect care conduce la concluzia că există posibilitatea ca efectele substanțelor consumate să nu se mai fi produs.

Împotriva acestei sentințe penale, în termen legal, a declarat apel parchetul.

Curtea de apel a respins apelul și a reținut că nu este îndeplinită și condiția referitoare la susținerea existenței faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și a vinovăției inculpatului prin suficiente date, având în vedere că situația de fapt reținută prin actul de sesizare este susținută de materialul probator care relevă existența unui dubiu cu privire la existența faptei, aspect ce rezultă din contrarietatea rezultatelor analizei mostrelor biologice recoltate, cuprinse în Buletinul de Analiză Toxicologică nr. 250 emis la data de 17.08.2021 de către Serviciul de Medicină Legală și Raportul de expertiză toxicologică medico-legală nr. 3744/A12/02.12.2021 emis de Institutul de Medicină Legală Timișoara.

Cum instanța trebuie să-și întemeieze convingerea asupra vinovăției inculpatului pe bază unor probe sigure, certe și întrucât în cauză probele în acuzare nu au un caracter cert, nu sunt decisive ori sunt incomplete, lăsând loc unei nesiguranțe în privința acestui aspect, în mod corect s-a apreciat că se impune a se da eficiență regulii potrivit căreia, „orice îndoială este în favoarea inculpatului” (*in dubio pro reo*), având în vedere că nu s-a dovedit dincolo de orice îndoială rezonabilă că inculpatul, la momentul conducerii autovehiculului, se afla sub influența unor substanțe psihoactive.

Într-o altă cauză, instanța a respins acordului de recunoaștere a vinovăției deoarece a intervenit decesul inculpatului¹⁶ și a dispus trimiterea cauzei la procuror în vederea completării cercetărilor.

Inculpatul era cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunii de conducerea pe drumurile publice a unui vehicul de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge, prevăzută de art. 336 alin. (1) C.pen.

Potrivit art. 16 alin. (1) lit. f) teza a III-a C. proc. pen., acțiunea penală nu mai poate fi exercitată dacă a intervenit decesul inculpatului.

Conform verificărilor efectuate în sistemul informatizat al Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date cu privire la inculpat, instanța a reținut că la data de 25.01.2024 a intervenit decesul inculpatului, împrejurare constatăată prin certificatul de deces.

După cum s-a reținut și în considerentele Deciziei nr. 5/20.03.2017 la RIL a Î.C.C.J., singura soluție pe care o poate dispune instanța sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției este aceea de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției ca urmare a decesului inculpatului. A se vedea în acest sens și soluția doctrinară¹⁷.

¹⁶ Sent. nr. RJ 8699g57g6/13-mar-2024, Judec. Bucuresti Sectorul 5, sursa www.sintact.ro.

¹⁷ M. Udroui, *Sinteze de Procedura penala. Partea speciala, Volumele 1-2*, 2022, p. 945.

Într-o cauză penală, instanța de apel a respins acordul de recunoaștere a vinovăției întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale¹⁸.

Inculpatul a încheiat un acord de recunoaștere a vinovăției pentru două infracțiuni: fals intelectual în formă continuată și complicitate la abuz în serviciu.

Instanța de fond a admis acordul recunoaștere a vinovăției, însă inculpatul a formulat apel, susținând că termenul de prescripție pentru infracțiunea de fals intelectual era deja împlinit.

Inculpatul a solicitat admiterea apelului și respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției în modalitatea în care este întocmit în forma actuală și restituirea cauzei către procuror pentru a proceda conform prevederilor art. 327 lit. b) Cod procedură penală, raportat la art. 17 alin. (1) Cod procedură penală, cu aplicarea art. 16 alin. (1) lit. f) teza a II-a Cod procedură penală.

În esență, a solicitat să se constate că în cazul infracțiunii de fals intelectual, prevăzute de art. 321 C. pen. și reținute în sarcina inculpatului, termenul de prescripție este de 5 ani, conform art. 154 alin. (1) lit. c) C. pen., prin raportare la cuantumul pedepsei prevăzute de lege pentru aceasta. Prin urmare, termenul de prescripție a început să curgă la data de 11.10.2018, fiind împlinit la data de 11.10.2023, dată la care a intervenit prescripția răspunderii penale, moment la care dosarul se afla în plină desfășurare la prima instanță.

Curtea de apel Iași a admis apelul formulat de inculpat ca fiind fondat, considerând că potrivit acordului de recunoaștere a vinovăției, actele materiale ale infracțiunii de fals intelectual ar fi fost comise în perioada 10-11.10.2018. Susținerile inculpatului-apelant în sensul că, la data judecării prezentului apel, termenul general de prescripție a răspunderii penale s-ar fi împlinit pentru această acuzație sunt fondate, în condițiile în care art. 321 C. pen. prevede pentru infracțiunea de fals intelectual pedeapsa de maxim 5 ani închisoare, iar potrivit dispozițiilor art. 154 alin. (1) lit. d) C. pen., acest termen de prescripție este de 5 ani și a început să curgă la 11.10.2018.

Prin Decizia nr. 358 din 26 mai 2022 (publicată în Monitorul Oficial nr. 565 din 9 iunie 2022), prin care s-a constatat că dispozițiile art. 155 alin. (1) C. pen. sunt neconstituționale, Curtea Constituțională a stabilit, în considerentele care o fundamentează, la pct. 73, că, „în condițiile stabilirii naturii juridice a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, ca decizie simplă/extremă, în absența intervenției active a legiuitorului, obligatorie potrivit art. 147 din Constituție, pe perioada cuprinsă între data publicării respectivei decizii și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun act care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale”.

¹⁸ Dec. nr. RJ ded7342g9/28-mar-2024, C. Ap. Iași, sursa www.sintact.ro.

Prin Decizia nr. 358 din 25 octombrie 2022, Î.C.C.J. a stabilit, cu forță obligatorie pentru instanțele de judecată, că: „Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial), supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale, prevăzut de art. 3 C. pen., cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex, prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 C. pen.”.

Prin urmare, potrivit deciziei de unificare a practicii judiciare, de la principiul activității legii penale, aplicabil în materia normelor privind întreruperea cursului prescripției există o singură excepție, respectiv aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei, prevăzută de art. 5 C. pen., în situația în care, de la săvârșirea infracțiunii până la judecata definitivă a cauzei, a intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

Conform art. 5 alin. (2) C. pen., dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea, declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul cât acestea s-au aflat în vigoare, au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

Conform Deciziilor Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 și nr. 297 din 26 aprilie 2018, dispozițiile art. 155 alin. (1) C. pen., privind întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, sunt declarate neconstituționale, sub aspectului inexistenței în fondul legislativ activ a vreunui act care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, pe perioada cuprinsă între data pronunțării Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 (publicată în Monitorul Oficial din 25 iunie 2018) și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale.

Potrivit dispozițiilor art. 155 alin. (1) C. pen., cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.

În concluziile sale, reprezentantul D.N.A., combătând motivele de apel ale inculpatului, a susținut că în cauză au fost îndeplinite mai multe acte de întrerupere a cursului termenului general de prescripție, anume s-a dispus începerea urmăririi penale față de suspect la 15.03.2023, punerea în mișcare a acțiunii penale la 28.03.2023, s-a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției la 27.04.2023, fiind astfel întrerupt cursul prescripției răspunderii penale.

Potrivit instanței de apel, chiar dacă actele de procedură la care a făcut referire reprezentantul D.N.A. au fost îndeplinite ulterior reglementării întreruperii cursului prescripției răspunderii penale în acord cu jurisprudența Curții Constituționale, rolul lor întreruptiv de prescripție strict din punctul de vedere al legii procesuale nu poate duce la concluzia că ar fi început, pentru inculpat, să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale, întrucât normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial), astfel încât

legea penală mai favorabilă dintre toate reglementările în vigoare de la data comiterii ultimului act material al presupusei infracțiuni de fals intelectual este fondul legislativ care, între data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei prin care vechea formă a art. 155 alin. (1) era declarată neconstituțională, anume 25.06.2018, și data de 30.05.2022 nu prevedea niciun caz de întrerupere a prescripției răspunderii penale, prin urmare nu mai conținea, practic, o dispoziție eficientă în baza căreia să se poată considera că fusese întrerupt cursul prescripției. În aceste condiții, indiferent de actele presupus întreruptive îndeplinite de procuror, chiar ulterior datei de 30.05.2022, aplicarea art. 5 alin. (1) și (2) în situația inculpatului-apelant impune concluzia că termenul de prescripție a răspunderii penale s-a împlinit.

Cât privește soarta acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat în cauză, potrivit art. 485 alin. (1) lit. b) Cod procedură penală, condițiile prevăzute de art. 480-482 pentru validitatea acestuia trebuie întrunite cu privire la toate faptele care formează obiectul acuzației, sub sancțiunea respingerii acordului de către instanță.

Pentru identitate de rațiune, teza a doua a respectivului text de lege trebuie interpretată în sensul că nelegalitatea soluției asupra căreia s-a ajuns la un acord raportat la doar una dintre faptele ce fac obiectul cauzei atrage respingerea acordului în totalitate, analiza acestuia neputând fi decât unitară, intenția legiuitorului nefiind de a permite admiterea unor dispoziții ale acordului și respingerea altora. Or, indiferent că la data rămânerii cauzei în pronunțare la prima instanță sau la data pronunțării sentinței apelate termenul de prescripție a răspunderii penale era sau nu împlinit, la data judecării apelului de față răspunderea penală a inculpatului pentru acuzația de fals intelectual s-a prescris, iar soluția de condamnare care ar trebui validată de instanța de control judiciar este, la acest moment, una nelegală.

3. Concluzii

În primul rând, trebuie subliniat faptul că nu constituie un caz de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției, situația în care inculpatul, ajuns în fața instanței de judecată investită să judece acordul, retractează consimțământul valabil pe care l-a exprimat în faza de urmărire penală în momentul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.

Potrivit deciziei nr. 5/2017 la RIL, instanța sesizată cu acordul de recunoaștere a vinovăției nu are posibilitatea să îl respingă, în ipoteza retractării, cu ocazia audierii inculpatului, a consimțământului valabil exprimat în cursul urmăririi penale, odată ce retractarea nu este susținută de probe certe că acel consimțământ s-a obținut prin încălcarea principiului loialității în administrarea probelor, soluția reglementată de art. 485 alin. (1) lit. b) C. proc. pen. nepresupunând și verificarea condițiilor de menținere ori de retractare a consimțământului exprimat de inculpat

la momentul încheierii acordului de voință al celor doi implicați și la aplicarea pedepsei și individualizarea acesteia.

În al doilea rând, în cadrul acestei proceduri speciale, în ceea ce privește încadrarea juridică dată faptei, aceasta nu poate fi negociată cu procurorul de caz, inculpatul fiind obligat să recunoască în totalitate săvârșirea infracțiunii pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală, aplicându-se principiul legalității. Prin urmare, în cadrul acestei proceduri, în timpul negocierii nu este posibil a se solicita schimbarea încadrării juridice date faptei.

În acest sens, *de lege ferenda*, ar trebui reglementată posibilitatea inculpatului ca în faza de urmărire penală, înainte de a conveni asupra încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției cu procurorul de caz, să dispună de posibilitatea de a solicita schimbarea încadrării juridice a faptei, dacă apreciază că încadrarea juridică este greșită.

Această modificare se va dovedi a fi utilă în special în situația în care acordul ajunge în fața instanței de judecată, existând posibilitatea ca instanța să îl respingă deoarece încadrarea juridică data faptei este greșită, ca în exemplul din practica judiciară expus în prezentul articol.

În al treilea rând, referitor la cazul de respingere al acordului de recunoaștere a vinovăției pe motiv că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului, este de remarcat că legea procesual penală nu reglementează și situația inversă, respectiv cea în care instanța are obligația să respingă acordul dacă apreciază că soluția convenită este mult prea severă sau nejustificat de aspră în raport cu gravitatea infracțiunii și persoana infractorului. Judecătorul fiind obligat să admită acordul, chiar dacă observă aceste nereguli.

De lege ferenda, această situație ar trebui reglementată printre cazurile care determină instanța de judecată să respingă acordul de recunoaștere a vinovăției, având în vedere că o soluție prea aspră raportată la gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului ar fi în măsură să încalce dreptul la un proces echitabil al inculpatului, prevăzut de art. 8 C. proc. pen. și de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Totodată, pedeapsa stabilită prin acord trebuie să fie proporțională cu gravitatea infracțiunii și cu pericolozitatea infractorului, având în vedere dispozițiile art. 74 C. pen., precum și cele ale art. 396 C. proc. pen.

În al patrulea rând, legiuitorul actualului Cod de procedură penală a omis să reglementeze printre cazurile care obligă instanța să respingă acordul și situația în care se descoperă incidența sau intervenirea unei cauze de împiedicare a punerii în mișcare sau a exercitării acțiunii penale.

Prin urmare, potrivit actualei legislații, în această situație, nu se poate invoca nici la cerere și nici din oficiu incidența unui caz care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) C. proc. pen.

Cazul de respingere nereglementat, în ceea ce privește unele dintre situațiile în care instanța pronunță soluția încetării procesului penal, prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. f) și g) C. proc. pen., se regăsesc în considerentele Deciziei nr. 5/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție la un recurs în interesul legii, potrivit cărora acestea constituie un caz în care instanța de judecată va respinge acordul de recunoaștere a vinovăției.

În schimb, considerentele respectivei decizii la RIL nu statuează în legătură cu toate cazurile care determină stingerea acțiunii penale, prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) C. proc. pen., ca temeiuri apte să genereze soluția de clasare în faza de urmărire penală, și de achitare în cursul judecății, precum și în legătură cu celelalte cazuri prev. de art. 16 alin. (1) lit. e), h), i), j) C. proc. pen., care determină o soluție de clasare, în faza de urmărire penală, precum și o soluție de încetare a procesului penal în faza judecății.

De lege ferenda, ar trebui reglementate toate cazurile care determină stingerea acțiunii penale, prevăzute de art. 16 alin. (1) C. proc. pen., printre cazurile care determină instanța să respingă acordul de recunoaștere a vinovăției ca unică soluție pe care o poate da instanța de judecată și de a trimite cauza înapoi la procurorul de caz pentru ca acesta să constate unul dintre cazurile prevăzute de art. 16 alin. (1) C. proc. pen. și să emită o ordonanță de clasare în baza acestui temei legal.

Această reglementare ar duce la evitarea situațiilor în care unele instanțe de judecată ar dispune direct o soluție de încetare a procesului penal sau chiar de achitare fără a da o soluție de respingere a acordul de recunoaștere a vinovăției și de transmitere a dosarului penal înapoi la procurorul de caz, în vederea continuării urmăririi penale.